

Å skape og å dele

Taler

Jens Stoltenberg

Dato

9 november 2002

Sted

Oslo

Omstendigheter

DNAs landsmøte

1 Partifeller, -

Se dere rundt i Europa. Der ser dere sosialdemokratiske partier som har tapt valg og opplevd tilbakegang. Men dere ser også søsterpartier som har snudd motgang
5 til medgang og vunnet valg og regjeringsansvar. I Sverige, Tyskland, Storbritannia, Ungarn og Polen. Sosialdemokratiske partier med ulike nasjonale særtrekk, men som likevel har det til felles at de med et sosialdemokratisk budskap har vunnet over høyresiden.

10 Vår oppgave er å gjøre det samme i Norge. Å gjenvinne oppslutning om våre idéer. En politikk for like muligheter for alle. En politikk for fellesskap og mangfold.

Labour greide det i Storbritannia. SPD greide det i Tyskland.

15 Sosialdemokratene greide det i Sverige. Og kjære venner: Arbeiderpartiet skal greie det i Norge!

Europas politiske historie har lært oss at sosialdemokratisk motgang kan snus til ny medgang. Men den samme politiske historien har lært oss at det kan ta
20 mange år før tilliten blir gjenopprettet. Tyske og britiske sosialdemokrater opplevde det. Motgangen ble selvforsterkende.

25 Det ble den fordi partiene begikk to fundamentale feil. De klynget seg til gamle standpunkt i håp om at gode gamle dager skulle kommet tilbake. I stedet for å bekjempe politisk motstandere, bekjempet de hverandre.

Arbeiderpartiet skal være et parti med åpne debatter, der meninger brytes og der

vi utvikler ny politikk. Men Arbeiderpartiet skal ikke være et parti preget av
30 strid, av posisjonering, av soloutspill. Arbeiderpartiet skal være et parti der folk
trygt kan si det de mener, uten å få en merkelapp på seg eller bli satt i en bestemt
politisk bås.

Vi skal være et samlet parti. Det er vår jobb å bygge de gode fellesskapene i
35 Arbeiderpartiet. Vi skal støtte hverandre. Vi skal bygge hverandre opp.

Å dyrke fellesskapet betyr å gjøre andre gode. Det har Nils Arne Eggen sagt.
Han er venn av partiet. Men han er også kjent som fotballtrener og er en av de
beste, mest fargerike og inspirerende ledere vi har her i landet.

40 Og da tenker jeg: Når de kan skape sterke fellesskapskulturer i fotballen, som er
full av godt betalte individualister og solospillere, - da må det være mulig å gjøre
det samme i et parti som nettopp er tuftet på fellesskap og samhold.

45 Men partifeller, -

Fellesskap kan ikke vedtas på toppen og tres nedover organisasjonen. Det nytter
ikke i 2002 å gi den beskjeden som stortingsrepresentant Finn Moe ga i 1934:
"Overalt offentlig skal vårt parti og dets menn omtales med den største
50 begeistring." Fellesskap kan bare skapes av oss alle - i fellesskap. Partifeller, det er
den jobben vi må gjøre sammen.

Mye er usikkert om framtida, men en ting er sikkert: Gamle dager kommer ikke
tilbake. Det er ikke slik at hvis vi sitter musestille, så blir tingene normale igjen,
55 og så vil tilslutningen til Arbeiderpartiet vokse av seg selv.

Arbeiderpartiet har fått det politiske hovedansvaret for det velferdssamfunnet vi
har i Norge i dag. Men hvis vi skal få æren for det som fungerer bra i landet vårt,
må vi også finne oss i at folk gir oss skylden for sykehuskøer, dårlige skolebygg
60 og mangler i eldreomsorgen. Vi må ta ansvaret på godt som på vondt.

Det betyr at vi ikke kan fortelle en pleietrengende eldre i sykehjemskø at
Arbeiderpartiet har sørget for at det er bygget 30.000 nye sykehjemsplasser og
omsorgsboliger. Det er den ene plassen hun mangler som er viktig i hennes liv.

65 Det nytter heller ikke å fortelle familien som har opplevd at huset er ramponert

av innbruddstyver, at kriminaliteten i Norge er lav og at vi har økt antallet politifolk kraftig de siste årene. Det er det ene uoppklarte innbruddet i deres hjem som er viktig for dem.

Det nytter ikke å fortelle de som ikke har råd til å kjøpe klær og sportsutstyr til barna sine, sånn omtrent maken til det de andre i klassen får, at den gjennomsnittlige reallønna har vokst kraftig de siste årene. Det er deres egen månedslønn som er viktig for dem.

Gjennomsnittstall og totaltall kan være nyttige, men de er farlige fordi de så lett skjuler menneskene. Ventelister er ikke statistikk. Det er mennesker.

Og husk: Arbeiderpartiet er til for menneskene. Ikke omvendt.

Og i vårt velstands-Norge er det altfor mange som føler utrygghet, som er urolige for hvordan de skal få betalt regningene sine, som bekymrer seg for at barna skal komme bort i rusmidler.

Vi skal løfte blikket og formulere dristige mål, og vi skal være ansvarlige. Vi skal forene visjon og virkelighet.

Så spør noen: Hva er Arbeiderpartiets visjon?

Selv om det ikke alltid er ment slik, er det egentlig en tillitserklæring at folk stiller det spørsmålet til oss.

Det forventes at sosialdemokratiet skal ha en idé og et høyere mål for samfunnsutviklingen. Men jeg har knapt noen gang hørt det samme spørsmålet stilt til høyrepartiene. Det er ikke rart.

For hva er deres visjon?

Lavere skatt.

Før valget kunne vi kanskje si at Høyre også hadde en idé om en bedre skole. Men den visjonen ble for dyr etter valget. Innsatsen for å pusse opp skolebygg er halvert. Og nær halvparten av landets kommuner planlegger å bruke mindre på skole neste år. Så nå har Høyre halvert sin visjon. Det var skatt og skole. Det

viste seg å være skatt eller skole. De valgte skatt. Det er ingen visjon. Det er et løftebrudd.

110 Til de som spør oss om vår visjon, vil jeg si to ting.

For det første: Tenk dere at noen for noen tiår siden formulerte visjonen om at Norge skulle bli verdens beste velferdssamfunn. Denne visjonen ble aldri klart formulert. Men visjonen var der likevel. Som en idé om skritt for skritt å bygge
115 ut velferdssamfunnet, slik at stadig flere kunne oppleve økonomisk trygghet og sosial rettferdighet.

Det var vår visjon. Og det er fortsatt en del av vår visjon: å ta vare på og utvikle et av verdens beste velferdssamfunn. Det er ingen liten oppave.

120

For det andre: Vår tid gir mulighet til en visjon om et samfunn bortenfor velferdssamfunnet. Der vi alle opplever materiell trygghet og omsorg. Men også noe mer. For mennesket er nysgjerrig og kreativt. Det vil prøve nye veier, sprengre grenser og gjøre nye oppdagelser.

125

Det trenger ikke avkobling, men tilkobling. Det trenger noe som gir liv til livet. Der vi mennesker opplever tilhørighet, ikke rotløshet. Der vi får brukt oss selv. Der vi kan oppleve mangfoldet. En jobb som ikke bare gir inntekt, men også trivsel og mening. En hverdag som ikke bare gir materiell trygghet, men også
130 trygghet mot kriminalitet og rusmisbruk.

Og så må vår visjon være tuftet på et moralsk grunnlag. For et godt miljø. Til kamp mot fattigdom i verden.

135 Heller ikke visjonen om samfunnet bortenfor velferdssamfunnet kan formuleres i én setning. Men den er der hele tiden, som en idé om å gi alle mulighet til å utvikle seg som mennesker, til å leve gode liv.

Som de svenske sosialdemokratene er også vi stolte av det vi har vært med på i
140 oppbyggingen av det norske velferdssamfunnet. Men heller ikke vi er fornøyde. Derfor skal vi være samfunnskritiske. Derfor har vi mye ugjort.

Rapporten fra Dialogforum og forslaget til plattform for kommunevalget er to dokumenter om det som er ugjort. Men det er to veldig ulike dokumenter.

Programforslaget er kortfattet og konkret. Det er et program for arbeid og velferd. For bedre pensjon, barnehager, bolig, skole og eldreomsorg. Rapporten fra dialogforum er mer fyldig og mindre konkret. Den stiller flere spørsmål enn den gir svar. Peker på dilemmaer og målkonflikter. Den er en invitasjon til
150 debatt om vårt idégrunnlag og vår ideologi fram mot landsmøtet i 2004.

Men selv om dokumentene er ulike, peker de på noen felles grunnleggende oppgaver og mål for Arbeiderpartiet:

155 Vi vil et Norge med fellesskap og frihet.

Vi vil et Norge der vi skaper og deler.

Vi vil et Norge som tar internasjonalt ansvar

160

Høyresiden har alltid prøvd å lage motsetning mellom det enkelte menneskets frihet og fellesskapet. Det er feil.

Göran Persson siterte Tage Erlander: "Det finnes ingen frihet større en følelsen av trygghet." Der det finnes utrygghet er det ikke frihet. Foreldre som er utrygge
165 på om barna får et godt omsorgstilbud når de er på jobb, opplever ikke frihet. At vi i fellesskap med offentlig innsats sikrer full barnehagedekning, gir enkeltmennesker økt frihet. Derfor vil vi lovfeste rett til barnehageplass for alle barn og sette makstakst på foreldrebetalingen.

170

Det er en fellesskapsreform.

Det er en frihetsreform.

175 Eldre som er usikre på om de får det omsorgstilbudet de trenger, opplever ikke frihet. Derfor gir vi oss ikke før alle kan være trygge på at de får den pleie og omsorg de trenger i alderdommen.

Folk i distrikts-Norge som ikke lenger opplever at det er mulig å bli boende der
180 de føler de hører til, opplever ikke frihet. En aktiv distriktpolitikk krever offentlig innsats. Det betyr mer fellesskap. Mer valgfrihet.

De som ikke har tilgang på et godt miljø og en ren natur, opplever ikke frihet.

185 Derfor skal Arbeiderpartiet stå fremst i kampen for å sikre alles tilgang til naturen. Ren luft og uberørt natur kan ikke stykkes opp og omsettes i et marked. At fellesskapet setter grenser, regulerer og kontrollerer miljøkostnadene, gir enkeltmennesket økt frihet.

190 Jenta med minoritetsbakgrunn som nektes retten til å velge ut fra egen vilje og kjærlighet, men som påtvinges et tvangsekteskap, opplever ikke frihet. Å bekjempe tvangsekteskap er derfor frigjøring.

Og nettopp i diskusjonen om integrering ser vi på nytt hvordan fellesskapet og
195 enkeltmenneskets frihet henger nært sammen. Uten innvandring ville Norge vært et fattigere land økonomisk, men vi ville også vært fattigere kulturelt.

Likevel vet vi at mennesker med en annen hudfarge, litt uvante etternavn og andre vaner enn de typisk norske, mange steder møtes med fordommer eller ren
200 diskriminering.

Det strider mot våre grunnleggende verdier om alle menneskers likeverd. Derfor må Arbeiderpartiet stå fremst i kampen mot fremmedfrykt og diskriminering.

205 Samtidig må vi ikke gå i en felle av misforstått toleranse. Vi har i fellesskap bestemt at vårt samfunn bygger på noen grunnleggende verdier som omfatter alle - uansett bakgrunn, kjønn og etnisk tilhørighet. Menneskerettighetene omfatter alle. Norsk lov gjelder for alle. Mishandling av kvinner. Omskjæring av unge jenter. Tvangsekteskap. Diskriminering av kvinner. Dette har ingen ting
210 med kulturelt mangfold å gjøre. Dette handler ikke om respekt for andre kulturer. Det er kriminelle handlinger. Og skal behandles som kriminelle handlinger. Vi skal vise toleranse for mangfold og ulikheter. Men vi skal vise null-toleranse for intoleranse.

215 Det koster å være for fellesskapet. Det handler om å ta politiske valg. Når høyrepartiene tvinges til å gjøre valg, velger de ofte mindre fellesskap. Mindre sosial rettferdighet. Bare i løpet av ett år med ny regjering har vi sett at høyrepolitikk betyr mindre fellesskap, og dermed mindre trygghet og mindre valgfrihet for det enkelte mennesket.

220

I vår gikk høyrepartiene inn for å privatisere deler av folketrygden. Det betyr økt ulikhet og at fellesskapet tar mindre ansvar for pensjonene. Regjeringspartiene

225 valgte grunneiernes interesser framfor å styrke allemannsretten, da Stortinget behandlet friluftsmeldinga. De valgte også grunneiernes interesser framfor sosial boligpolitikk da vi behandlet tomtefestesaken.

230 Høyrepartiene velger i budsjettet lavere skatt framfor viktige velferdsordninger vi betaler for i fellesskap. Skatten på aksjeutbytte er fjernet, men Regjeringen vil gjeninnføre egenandeler for medisiner på blå resept for eldre og uføre. Det blir mindre skatt på opsjoner, men de arbeidsledige skal få ekstra karensdager og kraftige kutt i dagpengene.

235 Dette er politiske valg. Valget er mindre fellesskap. Det er ikke Arbeiderpartiets valg. Det er usosial høyrepolitikk.

I fjor sa de: "Nok er nok."

240 Nå sier vi: "Det er mer enn nok allerede."

I Dialogforums rapport sier vi at offentlig sektor må styrkes, derfor må den fornyes. Da vi satt i regjering fikk vi vedtatt viktige reformer i høyere utdanning, skolen, sykehusene, forsvaret og politiet.

245 Dette var viktige reformer, men den største og mest krevende reformen gjenstår: En reform av kommune-Norge. Tilstanden i kommune-Norge varierer. Men altfor mange steder er situasjonen alvorlig. En følelse av avmakt. Problemene i skolen, eldreomsorgen og barnehagene handler om at kommunene har for lite penger til å løse sine oppgaver. Derfor mener Arbeiderpartiet at kommunene
250 må få mer penger.

Men problemene i kommunene er også en systemkrise. Det handler om at kommunene pålegges flere oppgaver enn de kan greie å løse. At de detaljstyres fra statens side. At det er et virvar av overføringsordninger som skaper byråkrati
255 og skjemavelde. At ulike deler av statsforvaltningen gir sprikende signaler til kommune-Norge. Og at vi som parti gir mostridende beskjeder. At kommunene fortsatt ikke samarbeider godt nok, og at kommunestrukturen har vært så godt som uendret i snart 40 år.

260 Vi kan ikke la det fortsette slik. Vi trenger en dialog i partiet om kommunenes rolle og ansvar, og om hvordan vi kan gi lokaldemokratiet innhold. Hvordan vi

skal føre politikken tilbake til kommunestyrene, som Martin sa. Om hvordan vi kan sette kommunene i stand til å løse de oppgavene vi pålegger dem. Dette må
265 være en av partiets viktigste oppgaver framover. Uten godt fungerende velferdskommuner, har vi ikke et godt fungerende velferdssamfunn. Det er et arbeid vi må sette i gang i hele partiorganisasjonen, og der vi trekker inn folk fra ulike deler av det norske samfunn til å bidra. Hvordan vi skal organisere dette arbeidet kan vi drøfte, men noe grunnleggende må gjøres.

270 For å ha noe å dele, må vi skape. Men sammenhengen går også den motsatte veien. Vår evne til å skape, styrkes dersom vi er gode til å dele.

Se på de nordiske landene. Det er blant de landene i verden med minst
275 forskjeller og de mest omfattende offentlige velferdsordningene. Det er samfunn der mange får god utdanning, der sysselsettingen er høy og ledigheten lav, med færre sosiale konflikter og en sterkere følelse av fellesskap, fordi godene er noenlunde jevnt fordelt.

280 Og: Ikke på tross av dette, men snarere på grunn av deres evne til å dele, er de også blant de landene med de beste økonomiske resultatene, den høyeste levestandarden, høyest antall nyetableringer og mange avanserte bedrifter og selskaper. Det er dette som er blitt kalt "de sosiale reformers produktive kraft".

285 Dette er en sammenheng som alltid har vært litt for komplisert eller avansert for konservative og høyrepartier. De sier at vi må akseptere økt ulikhet for å fremme vekst og effektivitet. Den nordiske velferdsmodellen er et historisk bevis på at de tar feil.

290 Historiens dom er klar også på et annet punkt: Når Høyre sitter i regjeringskontorene, går det dårlig for norsk industri. Det skjedde på 1980-tallet, og det skjer i dag. Og nå som da, legger de skylden på alle andre. På opposisjonen. På partene i arbeidslivet. På tidligere regjeringer. Og av alle ting: Regjeringen mener også at flere og billigere barnehager må ta skylda for høy
295 kronekurs og arbeidsledighet.

Stakkars barn. Stakkars foreldre.

En regjeringens mest grunnleggende oppgave er å ta ansvar. I kampen mot
300 ledigheten gjør den sittende regjeringen det motsatte. Den fraskriver seg ansvar.

En regjering som fraskriver seg ansvaret for det overordnede styringen av økonomien, vil ende opp som en ansvarsløs regjering.

305 Arbeiderpartiet mener de arbeidsledige fortjener bedre. De fortjener en offensiv regjering som tar ansvar og som gjør noe for å sikre arbeidsplassene i industrien. I distriktene. I det konkurranseutsatte næringslivet. En regjering som sier: "Arbeid til alle er jobb nummer en." Det sier ikke denne regjeringen, men det sier Arbeiderpartiet. Arbeid til alle er vårt viktigste bidrag til sosial rettferdighet
310 og det er vårt viktigste bidrag til et samfunn der vi skaper.

Arbeiderbevegelsen skal bekjempe både den stigende åpne ledigheten vi finner på arbeidskontorene, og den mer skjulte arbeidsløsheten som vi finner på trygdekontorene og i sykelønnsstatistikken. Sammen med LO arbeider vi med et
315 fornyet solidaritetsalternativ for trygge arbeidsplasser og lønnsomme bedrifter.

En aktiv industri- og næringspolitikk krever en aktiv stat som satser på forskning og utvikling. Som bruker SND, kommunale næringsfond og utviklingskontrakter til å utvikle nye virksomheter. Og som forstår at samfunnet
320 har ansvar for en distrikts- og samferdselspolitikk som gjør at vi kan ta hele landet i bruk.

Å skape handler om mer enn økonomiske verdier. Det handler om kultur. Uten kultur ville vi ikke vært der vi er. Vi ville ikke se det nye. Vi ville ikke forstå det gamle. Kultur gir oss både en følelse av framtida og en forankring i fortida. Det
325 er jo menneskers samlede arbeid, deres kunnskaper og idéer, deres ønske om å utvikle seg, som skaper veksten.

Og hva skal til for at mennesker tør satse, ta risiko, velge bort rutinen og prøve ut sine idéer gjennom entreprenørskap og bedriftsetableringer? Det er jo
330 nettopp når de er trygge på at det finnes en rettetmulighet. At fallet aldri blir for stort. De får en ny sjanse hvis de ikke lykkes første gang. Derfor er samfunn med gode felles velferdsordninger også skapende samfunn. Og derfor er det fortsatt sammenheng mellom det å skape og det å dele.

335 Et bilde har brent seg fast i meg fra tiden som statsminister. Jeg besøkte en helsestasjon i New Dehli. Utenfor inngangen sto det noen barn med krykker. De var paralyserte av poliomyelitt. Bena deres var allerede ødelagt. De var merket for livet.

For disse unge menneskene, som skulle vært framtidens håp, finnes det knapt noen framtid.

345 Inne på helsestasjonen var jeg med på å dele ut poliovaksiner til nyfødte. To dråper fra en pipette i hver barnemunn og disse barna var beskyttet for livet. Bak disse dråpene ligger troen på politikk. Vaksinen ble utviklet fordi det ble satset offentlige penger på forskning. Vaksinen ble produsert fordi industrien ble mobilisert til å lage den. Vaksinen ble distribuert fordi FN, regjeringer,
350 givere og frivillige organisasjoner gikk sammen om en storstilt visjon: Vaksiner til alle barn - alle steder!

To dråper som skiller en framtid i håp fra en framtid i lidelse. Forskjellen var politikkenes vilje og politikkenes mulighet.

355 Vår regjering gikk i front og bevilget midler til å vaksinere alle verdens barn. Siden det store vaksineinitiativet kom i gang er 100 millioner vaksiner distribuert. Før satsingen kom i gang, regnet man med at 3 millioner barn hvert år dør fordi de ikke vaksineres.

360 Nå justeres det tallet ned. Liv reddes. Færre lider. Flere kan se mot en framtid i håp og ikke en framtid i lidelse.

Partifeller - dette kan politikken få til. Dette kan vår bistand og solidaritet bidra
365 til. Og tenk da på dette: Ved siste valg ville Fremskrittspartiet utvikle all statlig utviklingshjelp, og Høyre vil kutte hver femte bistandskrone.

Det er ikke vår kurs. Det har vi ikke lov til. Verden venter noe annet av oss. Vi venter noe annet av oss selv.

370 Dagen i dag er en historisk dag i europeisk historie. 9. november er krystallnatten. Natten som ble innledningen til det mørkeste kapitlet i vår historie. Folkemord, nazisme og den krig som har kostet flest liv i menneskehetens historie.

375 Men den 9. november er også den dagen da Berlinmuren falt. Dagen som ble innledningen på en av de mest håpefulle epoker i europeisk historie.

380 En natt og en dag med to helt forskjellige budskap, et mørkt og et lyst. Men
likevel med det til felles at de viser at vårt lands skjebne er uløselig knyttet til
Europas skjebne. De landene som for bare ett tiår siden var våre fiender i
Warszawapakten, er i dag våre allierte i NATO. Om noen måneder er de
medlemmer av EU og dermed del av et økonomisk fellesskap der vi også deltar
385 gjennom EØS-avtalen.

Det er et nytt Europa som vokser fram. Et Europa uten handelsmurer og
mistenksomhet. Et Europa som legger århundrene med krig og fiendskap bak
seg. Et Europa som velger samarbeid og tillit framfor mistenksomhet og
390 konflikt. Det er dette Europa og EU i forandring, vi som land og parti må
forholde oss til.

Dialogforum inviterer til en Europadebatt i partiet. Da mener vi ikke en ny
debatt om medlemskap. Det er det for tidlig å ta opp. Men vi trenger et
395 kunnskapssamråd om Europa. Som hele partiorganisasjonen kan delta i. Og
som kan bringe diskusjonen videre.

Etter valget i fjor var Fremskrittspartiet med på å ta ansvaret for å gi landet en ny
regjering. Det gjorde partiet på grunnlag av Sem-erklæringen og en omfattende
400 brevveksling mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet
har selv erklært at partiet er Regjeringens parlamentariske basis. Alt dette
forplikter.

Formålet med regjeringsdannelsen var å gi landet en annen kurs. En annen
405 politikk. Det viktigste styringsdokumentet for en regjering er statsbudsjettet.
Derfor skulle de partiene som ga landet en ny regjering, med det formål å gi
landet en annen politikk, også sørget for at landet fikk et budsjett. Den jobben
har ikke regjeringspartiene og Fremskrittspartiet greid i høst. Det er et nederlag
for dem alle.

410 På mandag starter budsjettforhandlinger mellom Arbeiderpartiet og
Regjeringen. Når Arbeiderpartiet går til forhandlinger er det alvorlig ment.
Derfor kommer vi til å foreslå realistiske og ansvarlige forslag til endringer av
statsbudsjettet. Vi vil fremme forslag som kan styrke industrien og bekjempe
415 den økende ledigheten, fjerne usosiale kutt og gir mer penger til en god skole og
en anstendig eldreomsorg i kommunene.

Våre krav er mindre enn det som tradisjonelt framsettes i budsjettforhandlinger. Til gjengjeld er de alvorlig ment. Og de er nødvendige. Budsjettet slik det nå ligger, er et usosialt høyrebudsjett. Arbeiderpartiet er beredt til å ta ansvar, men vi kan ikke ta ansvar for høyrepolitikk. Derfor er det nødvendig med betydelige endringer i budsjettet. Det aller meste av våre forslag må på plass dersom det skal bli en avtale.

Fremskrittspartiets posisjon i norsk politikk er en protest. En protest som får grobunn fordi vi som nasjon skal forvalte store inntekter fra olje- og gassvirksomheten. Og fordi vi prøver å forvalte disse inntektene med mindretallsregjering uten et avklart flertallsgrunnlag i Stortinget.

Kombinasjonen av mindretallstyre og store oljeinntekter gir populismen for lett spillerom.

Vi bør møte begge utfordringene bedre enn vi gjør i dag. Jeg har tidligere sagt at Fremskrittspartiet bruker de samme oljepengene to ganger. De har foreslått å øremerke oljefondet til pensjoner. Og de vil bruke oljepenger i utlandet, til mer eller mindre gode formål.

Arbeiderpartiet mener oljefondet skal brukes til pensjoner for dagens og morgendagens pensjonister. Vi vil ha en pensjonsreform som sikrer pensjonene. Og som gjør at det blir slutt på underregulering av grunnbeløpet. Pensjonene må følge lønnsutviklingen. Da må oljefondet bli et pensjonsfond. Det vil være til fordel for alle som er pensjonister, og det vil bidra til å få slutt på at Fremskrittspartiet bruker penger i utlandet som bør brukes til pensjoner i Norge.

Norge er i den enestående økonomiske situasjonen at staten har mulighet til å betale det den skylder folk i pensjon. I så godt som alle andre vestlige land har de problemer med det, og de må sette opp skattene eller redusere pensjonsytelsene. Det har ført til en utbredt pessimisme. For noen år siden ble det foretatt en undersøkelse blant amerikansk ungdom mellom 18 og 34 år. Bare 28 prosent av ungdommene trodde at det ville eksistere et offentlig pensjonssystem når de ble pensjonister. Til sammenligning trodde 46 prosent av ungdommene i USA på UFOer.

I Norge er jeg rimelig sikker på at det er langt flere som tror at de vil få pensjon når de blir gamle enn som tror på UFOer. Forklaringen på dette er enkel:

Oljepengene skal brukes til å trygge pensjonene.

460 Det er ikke noe nytt at vi har mindretallsregjeringer i Norge. Det nye er at
Regjeringen ikke har et forutsigbart og avklart flertall bak seg i Stortinget. Med
mindretallsregjeringer som ikke har et avklart og stabilt flertall bak seg i
Stortinget, blir det imidlertid lett uforutsigbarhet og mangel på helhetlig
politikk som henger sammen over tid. Dette er ikke landet tjent med. Bedrifter
465 og arbeidsplasser trenger forutsigbarhet, og velgere fortjener klare alternativer å
velge mellom. Derfor må folk få klarere og langsiktige politiske alternativer.

Vi vil arbeide for dannelsen av en regjering som har et avklart flertall på
Stortinget. Dette kan enten skje ved at regjeringspartiene utgjør et flertall på
470 Stortinget eller at Regjeringen har et avklart forhold til et flertall på Stortinget.
Arbeiderpartiet må derfor arbeide for et sentrum/venstre-samarbeid.

Partifeller, -

475 Jeg startet med å vise til at sosialdemokratiske partier i våre naboland har snudd
motgang til medgang. Vi skal la oss inspirere, og vi skal lære av deres erfaringer.
Men vi kan ikke kopiere dem. Til det er historien og utgangspunktet for
forskjellig. Arbeiderpartiet har aldri vært Old Labour, og vi blir dermed ikke
New Labour. Vi blir heller ikke tyske sosialdemokrater. Vi er alle inspirert av de
480 svenske sosialdemokratenes valgseier. Men vi kan aldri bli som svenskene.

Vi må og skal være Det norske Arbeiderparti med vår egenart, vår historie og vår
framtid.

485 Det er mindre enn ett år igjen til kommunevalget. Jeg kan ikke love dere at
valgkampen neste år blir enklere enn de siste valgkampene vi har vært gjennom.
Jeg kan ikke love dere at meningsmålingene hver måned fram mot valget vil
peke oppover og bringe Arbeiderpartiet tilbake til gamle høyder.

490 Jeg kan bare love dere én ting: Jeg skal gjøre alt jeg kan for dette partiet. For et
sterkt sosialdemokrati.

Vi har en krevende jobb foran oss, men den kan gjøres. Vi skal hver dag dette
året kjempe mot økende ledighet og nedbygging av industrien og større
495 forskjeller. Vi skal hver dag dette året kjempe mot en dårligere skole eller dyrere

barnehager. Vi skal hver dag dette året kjempe for en bedre eldreomsorg og mot dårligere velferdstjenester. Vi skal hver dag overbevise nye velgere om at Arbeiderpartiet er til for dem i deres hverdag.

500

Jeg håper dere vil gjøre den jobben sammen med meg. Sammen skal vi gradvis bygge oss opp. Sammen skal vi styrke parti og politikk. Sammen skal vi igjen bli et livskraftig parti for arbeid og velferd. For fellesskap og rettferdighet.

505

Kilde

<http://www.arbeiderpartiet.no/index.gan?id=12312&subid=0>

510

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/a-skape-og-a-dele>

515

520

525

530